

Η Εκκλησία της Αλβανίας σχετικά με μεταπτυχιακή εργασία για το Ουκρανικό εκκλησιαστικό ζήτημα

[Αυτοκέφαλες Εκκλησίες](#) / [Εκκλησία της Αλβανίας](#)

Ανακοίνωση σχετικά με τη μεταπτυχιακή εργασία του Αρχιμανδρίτου π. Γρηγορίου Φραγκάκη για «το εν Ουκρανία εκκλησιαστικό ζήτημα» εξέδωσε η Αρχιεπισκοπή της Ιεράς Συνόδου της Ορθοδόξου Αυτοκεφάλου [Εκκλησίας της Αλβανίας](#).

Αναλυτικά αναφέρει:

Στή μεταπτυχιακή εργασία τοῦ Ἀρχιμανδρίτου π. Γρηγορίου Φραγκάκη-Ἀρχιεπισκόπου τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, μέ θέμα «Περί τῆς θεραπείας τοῦ ἐν Οὐκρανίᾳ ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος ὑπὸ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως. (Τό ζήτημα τῶν χειροτονιῶν)», πού ὑποβλήθηκε

προσφάτως στη Θεολογική Σχολή Θεσσαλονίκης και αναρτήθηκε στο διαδίκτυο, γίνεται λόγος και για τη χορήγηση του Αυτόκεφάλου στην Εκκλησία της Αλβανίας τό έτος 1937. Τά αναφερόμενα, όμως, είναι ανακριβή και έμμέσως παραπλανητικά. Οί διαφορές είναι προφανείς:

Ο Έπίσκοπος Βησσαρίων, ό οποίος χειροτονήθηκε τό έτος 1925 και αὐτοανακηρύχθηκε τό έτος 1929 ως «Άρχιεπίσκοπος» Αυτόκεφάλου Εκκλησίας δέν ζήτησε από τό Οίкуμενικό Πατριαρχείο έκκλητο, όπως θεωρείται πώς έκανε ό Φιλάρετος. Ζήτησε συγγνώμη, ή όποία και του έδόθη. Συγχρόνως, όμως, δέν του άνετέθη καμία όργανική θέση στην Όρθόδοξο Εκκλησία της Αλβανίας, όταν ανακηρύχθηκε Αυτόκέφαλος τό 1937.

Ο Έπίσκοπος Άγαθάγγελος χειροτονήθηκε από τόν Βησσαρίωνα τήν 12η Φεβρουαρίου 1929. Καθαιρέθηκε μέ όλα τά μέλη της Συνόδου, όπως άνηγγέλθη από τήν Έγκύκλιο του Οίкуμενικού Πατριαρχείου «Πρός τό έν Αλβανία Όρθόδοξον εύσεβές πλήρωμα» της 25ης Φεβρουαρίου 1929. Άρα ό Άγαθάγγελος δέν έλαβε χειροτονία από καθηρημένο, άφορισμένο και άναθεματισμένο Έπίσκοπο, όπως είναι ή περίπτωση του Έπιφανίου ούτε έγινε Προκαθήμενος Αυτόκεφάλου Εκκλησίας. Στην Αλβανία ούδεμία όμάδα υποτιμήθηκε, όπως στην περίπτωση του Μητροπολίτου Όνουφρίου μέ τούς 90 και πλέον Έπισκόπους.

Είναι άκόμη άξιοπρόσεκτο ότι στον σχετικό Πατριαρχικό και Συνοδικό Τόμο Αυτόκεφαλίας, ή Εκκλησία της Αλβανίας αποκαλείται «άδελφή» τρεις φορές και όχι «θυγατέρα», επίσης όλες οι Όρθοδοξες Εκκλησίες αποκαλούνται «άδελφές» τρεις φορές και όχι «θυγατέρες», όπως αναγράφεται στον Τόμο της Ούκρανίας. Κυρίως, όμως, στην Αλβανία επήλθε ειρήνη και ένότητα, έν άντιθέσει προς όσα έχουν συμβή στην Ούκρανία, μέ δυσμενείς συνέπειες για όλη τήν Όρθοδοξία.

Τέλος, στον Τόμο της Ούκρανίας αναγράφονται τά εξής: «Προσεπιδηλοϋμεν τοίς άνωτέρω ότι ή έν Ούκρανία Αυτόκέφαλος Εκκλησία γινώσκει ως κεφαλήν τόν Άγιώτατον Άποστολικόν και Πατριαρχικόν Οίкуμενικόν Θρόνον, ως και οι λοιποί Πατριάρχαι και Προκαθήμενοι». Παρόμοια άναφορά δέν ύπάρχει στον Τόμο του Αυτόκεφάλου της Όρθοδόξου Εκκλησίας της Αλβανίας.

Όσες περιπτώσεις αναφέρονται στην έν λόγω μεταπτυχιακή έργασία ως άνάλογες (Βουλγαρίας, Σερβίας κ.λπ) άποτελοϋν παράθεση άνομοίων γεγονότων ως προς τό έκκλησιαστικό ζήτημα της Ούκρανίας. Στο πέραςμα των αιώνων συνέβησαν διάφορα σχίσματα σε πολλές τοπικές Εκκλησίες έξ άφορμής ποικίλων παραγόντων και συνθηκών. Κατά τόν συντάκτη της έργασίας, οι ποικίλες περιπτώσεις

θεωρούνται συλλήβδην ως ένιαία ασθένεια, ή όποία άποκαλείται «σχίσμα» και έπιδέχεται όμοια θεραπεία. Όμως, όπως οί διάφορες ασθένειες, ή φυματίωση, ή έλκνωση, ό καρκίνος, κ.ο.κ. αντιμετωπίζονται ή κάθε μία μέ διαφορετική θεραπευτική άγωγή, παρόμοια ισχύουν και για τά σχίσματα.

Η περίπτωση της Ούκρανίας όμοιάζει κυρίως μέ τό Μελιτιανό Σχίσμα, όπως άναλύεται στη μελέτη του άπό Άγγιάλου Μητροπολίτου Σμύρνης Βασιλείου, την όποία μάς απέστειλε τό Οίκουμενικό Πατριαρχείο μέ την άπαντητική έπιστολή του στις 20 Φεβρουαρίου 2019. Η διόρθωση του Σχίσματος των Μελιτιανών και ή κατ' οίκονομία ένταξη στην Έκκλησία των άκύρως υπό του Μελιτίου χειροτονηθέντων περιελάμβανεν τίς έξής φάσεις: α) μετάνοια, β) επίθεση χειρός υπό κανονικού Έπισκόπου και εύχή, κατά τή φράση του Μ. Άθανασίου «έδοξεν...τούς υπ' αύτου κατασταθέντας μυστικοτέρα χειροτονία βεβαιωθέντας κοινωνηθηναι επί τούτοις» (δι' άπλής χειροθεσίας μετ' εύχής βεβαιωθέντων έκάστων έν τοίς οίχείοις ιερατικοίς βαθμοίς) και γ) την ειρήνευση μέ άπόφαση Πανορθόδοξου Συνόδου. Πρόκειται περί άρχής πού ισχύει για την επανένταξη όλων των παρομοίων σχισματικών περιπτώσεων στην Όρθοδοξο Έκκλησία και καθορίζει ένδιαφέρουσα διάξοδο στό ύφιστάμενο πρόβλημα.

Γενικά είναι άποδεκτό ότι ό χειροτονών Έπίσκοπος ενεργεί έξ όνόματος της Έκκλησίας, όταν εύρίσκεται έντός αύτης «ώς οίκονόμος μυστηρίων Θεού». Έκτός αύτης είναι άπογυμνωμένος πάσης ιερατικής χάριτος και κάθε ιεροπραξία του είναι άκυρος και μή γενομένη.

Η θεωρία περί του άνεξαλείπτου της ιερωσύνης, πού έχει υιοθετηθῆ στον Ρωμαιοκαθολικό κόσμο, (και αν άκόμη γίνη προσωρινά δεκτή ως υπόθεση έργασίας), δέν άποτελεί επιχείρημα για τή μετάδοση της χάριτος και την έγκυρότητα άποστολικής διαδοχής. Έστω και εάν ύποτεθῆ ότι έμειναν άπό την χειροτονία άποτυπώματα, όταν ό χειροτονών είναι άποκομμένος άπό την Έκκλησία, καθηρημένος, άναθεματισμένος και άφορισμένος, καθίσταται άνενεργός, δέν μεταδίδει καμία χάρη, (όπως μία ήλεκτρική συσκευή δέν μεταδίδει καμία ένέργεια, όταν είναι άποκομμένη άπό την πηγή του ρεύματος). Ούτε βεβαίως τό μηδέποτε γενόμενον καθίσταται γεγενημένον, ύπαρκτόν και έγκυρον διά άπλής διοικητικής άποφάσεως. Έδῶ άκριβώς έγκείται ή άνησυχία για την έγκυρότητα της χειροτονίας του Έπιφανίου άπό τον Φιλάρετο.

Ἀσφαλῶς ἡ Ἐκκλησία ὡς ταμειοῦχος τῆς θείας χάριτος ἐνεργεῖ ἄλλοτε κατ' ἀκρίβειαν καί ἄλλοτε κατ' οἰκονομίαν, μέ σκοπό, ὅμως, πάντοτε τήν ὁμόνοια, «τηρεῖν τήν ἐνότητα τοῦ Πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης» (Ἐφ. 4:3-4). Καί σέ σημαντικές περιπτώσεις ἐν Πανορθόδοξῳ Συνόδῳ, ὥστε νά μὴν ὑφίστανται ἀμφιβολίες.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀλβανίας δέν υἱοθέτησε ρωσική ἄποψη, ἀντιθέτως ὑπῆρξε ἡ πρώτη πού ἐπεσήμανε καί κατεδίκασε τή χρήση τοῦ Ἱεροῦ Μυστήριου τῆς Θείας Εὐχαριστίας γιά τήν ἐπιβολή τῶν θέσεων τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας. Οὐδόλως ἀμφισβήτησε τό δικαίωμα ἐκκληίου οὔτε τήν ἀνάγκη παροχῆς Αὐτοκεφάλου στήν Οὐκρανία. Στήν ἀπαντητική ἐπιστολή της πρὸς τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας στίς 19 Μαρτίου 2019 πρότεινε νά ἰσχύσῃ ἡ ἴδια διαδικασία πού ὁδήγησε στή λύση τοῦ Μελιτιανοῦ Σχίσματος ἀπὸ τήν Α' Οἰκουμενική Σύνοδο. Διετύπωσε, ὡς ὅφειλε, ἐν ἀληθευούσῃ ἀγάπῃ, τήν εὐλογη δογματική ἐπιφύλαξη ὡς πρὸς τή διαδικασία τῆς παροχῆς τοῦ Αὐτοκεφάλου, πρότεινε, ὅπως καί ἄλλες Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες, καί εξακολουθεῖ νά παρακαλῇ ὅπως συγκληθῇ Πανορθόδοξος Σύναξις, ἡ ὁποία ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι θά ρυθμίσῃ ἕνα ἐκκλησιαστικό ζήτημα πού ταλαιπωρεῖ τοὺς ἀνά τόν κόσμον Ὁρθοδόξους.

Βασική πεποίθηση παραμένει ὅτι ἡ Θεία Εὐχαριστία, ἡ Ἀποστολική Διαδοχή καί ἡ Συνοδικότητα εἶναι τὰ ἀρραγῆ θεμέλια τῆς Ὁρθοδόξου ἐνότητος καί τό ζητούμενο παραμένει ἡ εἰρήνη καί ἡ ἐνότητα τῆς ἀνά τήν οἰκουμένην Ὁρθοδοξίας.

Τίρανα 15 Νοεμβρίου 2022

(Ἐκ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

τῆς Ὁρθοδόξου Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας)